

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Večja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovec 25. oktobra 1883.

Št. 20.

Enaka bremena — enake pravice.

II.

Mi Slovenci na Koroškem imamo enake bremena kakor Nemci, zakaj da pa nimamo tudi enakih pravic kakor Nemci? Kdo to najbolj zavera in brani?

Odgovorili bomo na to mirno in zmerno, tako da ne bomo nikomur krivice storili in tudi nikogar ne razžalili. To pa tudi vemo, da resnica oči kolje in da, kdor resnico gode, dobi gosli za ušesa. Za to pa mi ne moremo; naj se zgodi.

To, da mi Slovenci na Koroškem še nimamo enakih pravic kakor Nemci, to zaverajo in branijo

1. Nemci ali prav za prav le peščica Nemcev. Nemci po deželi in tudi velik del Nemcev po mestih in terjih se čudijo in skorej nočejo verjeti, da imamo Slovenci v šolah in po kancelijah skorej vse po nemško, da dobivamo iz kancelij skoz in skoz le nemška pisma, da se po kancelijah obravnuje z nami vse le po nemško; — ti nas omiljujejo in nam srčno radi želijo enake pravice.

Pa so še drugi Nemci, katerim glava vedno visi proti Berlinu, kamur jih vleče neka magnetična gora in le svinčnati podplati jih deržijo na Avstrijo. Ti Velikonemci hočejo osnovati Velikonemčijo od baltiškega do jadranskega morja in pohrustati Čehe in Slovence. Tem nesitnežem še ni dovolj, da so nam že vzeli dve tretjini slovenske zemlje na Koroškem, hočejo še tretjo tretjino, Kranjsko, Goriško in Primorsko pa po vrhu. Pogovarjal sem se pred nekaj tedni z nekim prvakom taci Nemcev in ta mi je v medočje povedal, da so Velikonemci v resnici te misli; tudi pišejo po svojih časnikih in govorijo na svojih shodih, da slovenski jezik nima nobenih pravic in da vsaj v 50 letih mora Koroška biti vsa nemška.

V ta namen napravljajo in masno plačujejo časnike po vseh deželah, grdiijo in zasramujejo slovenski narod in slovenski jezik, hujskajo zoper sedanje ministerstvo, katoliško vero in duhovnike, snujejo po celem deželi „nemški šulverajn“, napravljajo shode, stiskajo roke, darujejo denar in mažejo — vse to, da bi mi Slovenci ne dobili enakih pravic. —

2. Zaverajo in branijo to uradniki in učitelji. To menda ni prenapeto, da pravimo: Dajte nam Slovincem v kancelije take uradnike, kateri bojo znali pravico nam delati po slovensko, in dajte nam v šole take učitelje, kateri bojo znali z našimi

slovenskimi otroci govoriti in jih podučevati po slovensko.

Kdor hoče pa kaj znati, mora se učiti in truditi, — ravno to pa nekterim gospodom ne diši; slovenski kruh dobro diši, slovenski jezik pa hudo smrdi. Gosp. profesor Einšpieler so vlani po časnikih naznanjali, da so volje, vsak teden po trikrat čisto zastoj učiti slovenskega jezika gospode, ki se oglasijo. In veste koliko uradnikov in učnikov se je oglasilo? Nobeden! Po tem mora pa slovenski jezik trpeti: da je tako trd in okoren, da se ga Nemec ne more naučiti, — da je tako neomikan in nepripraven, da ni še zrel za kancelije; — potem mora trpeti slovenski kmetič in kmetica, da v kanceliji ne znata nemško; — potem se sporoča višim oblastnijam, da slovenski jezik še ni za uradnije, da slovenskih pisem nihče noče, da jih tudi nihče ne razume; potem se tudi ministerski ukazi vržejo pod klop in nihče ne mara za nje. Če pojde po tem potu dalje naprej, mi Slovenci ne dobimo enakih pravic, naj bi doživeli Metuzalemovo starost! —

3. Zaverajo in branijo to nemškutarji ali nemčurji. Da prenapeti Nemci, katerim le Velikonemčija in njena slava po glavi roji, — da uradniki in učitelji, katerim je treba slovensko znati pa ne znajo, — da ti ne marajo slovenskega jezika, to že gre človeku v glavo. Da pa Slovenec, kateremu slovenska kri po žilah teče, kateremu so ljuba mati pri zibeli peli slovenske pesmi, kateri s svojo družino in s svojimi sosedi govori po slovensko, kateri morebiti nemščino komaj lomi, — da tak Slovenec svoj materni jezik zanemarja, grdi, sovraži in zaničuje, — to je proti natori in zdravej pametj, to je po Judeževo ravnati s svojo krvjo, tak človek ni ne tič ne miš, ne krop ne voda. Takega tudi pošteni Nemci ne morejo spoštovati in njemu zaupati. In takih nemškutarjev je dosti po Koroškem. Veste, na čem jih poznate? Kdor, na slovenske zemlji rojen, slovenski jezik zasramuje in ga iz domače šole potisniti hoče, — kdor se rad z liberalci obhodi in se ponaša, da zna ž njimi nemščino lomiti in da ga ti hvalijo pa po licih trapljajo, — kdor snuje in obiskuje nemškoliberalna društva in nemški šulverajn, — kdor se tem pravicam, ki jih sedanja tudi Slovincem pravična vlada daje, vstavlja in nasproti dela, — ta je nemškutar. Taki pa sedijo v občinskih in šolskih odborih, ki višim oblastnijam vse sporočajo v svojem nemškutarskem duhu in ravno tako sklepajo o občinskih in šolskih zadevah. Taki nam delajo več sramote in škode kakor vsi drugi. Poznam nekega gospoda, ki je rojen Slovenec, ki se je le s pomočjo sloven-

skih duhovnikov izšolal, tudi nekaj časa zvest bil svojemu narodu, v liberalnej dōbi pa svoj plajšč tako zasukal, da sem iz njegovih ust zaslišal strašne besede: „Slabo mi daje, ko slovensko besedo le zaslišim.“ Prav ima naš pregovor, ki se glasi: Poturčenec je hujši ko Turk. —

4. Zavera in brani to naše ljudstvo samo. Ravno sem pisal, da nemškutarji — naši najhujši nasprotniki — sedijo in sklepajo v občinskih in šolskih odborih. Kdo pa jih je izvolil in jih posadil na to častno mesto? Tudi v deželnem in državnem zboru sedijo in sklepajo poslanci, ki napenjajo vse sile, naj bi podrli vse to, kar nam hoče narodnih pravic dati sedanje ministerstvo in konservativna večina? Kdo pa jih je volil in poslal? Kedar pripotajo v vašo slovensko ves nemškoliberalci, da napravijo kako nemško veselico, ali da osnujejo nemški šulverajn, kdo je, da gre zraven, da pomaga po Slovencih in njih svetinjah in pravicah udrihati? Drugi narodi tako ne delajo. Nemci, Talijani, Madjari in drugi vsi stojijo na straži in skrbno varujejo narodne svoje svetinje in pravice. Bog prenosi, ako bi se jih kdo doteknil.

Sedanja vlada je trdne in resnične volje, vsem narodom, tudi nam Slovencem na Koroškem, deliti enake pravice. Da pa ta pravična reč gre tako počasi, ne smemo valiti na našo sedanjo vlado, temuč večidel na te, ktere najdete zgorej imenovane in kratko popisane.

Kaj nam je storiti, da dobimo enake pravice, to pa povem prihodnjč.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Deželni zbor) je imel 23 sej in 11. oktobra sklenil je svoje delovanje. Poslednja seja je bila dokaj zanimiva. Zvedeli smo, da deželna matica potrebuje za prihodnje leto 876.225 gl., da pa le sama ima 157.779 gld., da mora torej 718.446 gld. naložiti na davke. V deželno matico se bode l. 1884 plačevalo 17 procentov za zemljiščno odvezo, 20 procentov od vžitnine za vino in mošt, in 43 procentov od direktnih davkov, torej vkup 80%.

Lansko leto je gosp. poslanec Einšpieler predložil, naj se volilni red prenaredi in letos v poslednjji seji je prišel ta predlog na vrsto. Kdor 5 gld. direktnega davka plačuje, ima zdaj pravico voliti. Blizo 13.000 bode na Koroškem novih volilcev. Dalje bojo meščani in tržani volili vsak v svojem mestu ali trgu, kar je velika polajšava. Poslanec Einšpieler je vse to potrdil in pohvalil, pa še nekaj predlogov pristavil, kterih bi bilo ljudstvo gotovo veselo.

Nasvetoval je:

1. Naj kmečke občine ne volijo pri okrajni glavariji, ampak pri okrajni sodniji. Črnljanci hodijo memo Pliberka v Velikovec, naj bi volili v Plibrku; iz Jezerskega grejo v Velikovec skoz Kaplo in Dobroves, naj volijo v Kapli itd.

2. Naj bi volile tudi gospe posestnice po svojem zastopniku, saj volijo tudi gospé v velikem posestvu.

3. Naj bi se povsod volilo skrivši po lističu, ne pa ustmeno, da se mora ime poslanca glasno imenovati.

4. Naj bi tudi kmetje volili naravnost svojega poslanca, ne pa volilnih mož, ki volijo včasih vse drugače, kakor volilei hočejo.

Vsi ti Einšpielerjevi predlogi bi bili v resnici dobri za ljudstvo, pa žalibog noben ni obveljal; še poslanci kmečkih občin niso glasovali za nje; poslanec E. je ostal čisto sam. Kdo torej v resnici dela in se poganja za prosto ljudstvo? Ne po besedah, po djanji sodite!

Iz Podgorjan v Rožu. (Požari.) Strašne nesreče nas zadevajo, tri požare v osmih dneh, ogenj vsakokrat od hudodelne roke zatrosen, je vendar že preveč! Vse je zbegano, cele noči budimo in si ne upamo spat iti, da bi ponoči streha nad nami ne pogorela in mi sami strašen konec v ognju ne storili. Ponoči na 3. dan oktobra okoli dveh je nastal požar pri Hapeju, ki mu je pokončal hišo, skedenj in kajžo. Le neizmernej delavnosti in neverjetnej serčnosti gasilcev se imamo zahvaliti, da niso pogoreli bližnji sosedi Mežnar, Smolnik in Fežnar, ki so za malo sežujev daljave od pogorišča. Kakor sem v „Miru“ že poleti naznanil, je bil pri Hapeju že enkrat ogenj v skednju založen, nekaj dni pred veliko Gospojnicu pa so ga k sreči ob pravem času opazili in zadušili. Če bi se bila tedaj ostra preiskava začela, morebiti bi bili hudodelnike odstrašili ali celo zasačili. Pa kaj bodeš, sumničeli so, da je kriva sama nemarnost domačinov, kakor so to delali tudi spomladi tekočega leta pri Mežnarju, ko mu je skedenj pogorel; čeravno je cela fara na hudodelnike mislila. Pa še je tlelo na Hapejevem pogorišču, ko se oglasi zopet mogočni Podgorski zvon blizo dveh popolnoči 4. oktobra, kteremu odmeva tudi zvon v Št. Jakobu in budí ljudi na grozen način iz spanja ter jih kliče na pomoč. Gori skedenj pri Fežnarju, kder je posestnik naš vpokojeni učitelj Pečnik, v bližnjavi včerajšnjega pogorišča. Tudi tu je bil ogenj za skednjem založen. Zvonenje na plat v Podgorjah in v Št. Jakopu, črna, oblačna noč, strašen svit proti nebesom, vik in krik ljudi na požarišču nam še sedaj vse živce pretresa. Od vsih strani so vreli ljudje na pomoč kakor prejšnjo noč, nova brizgalnica je delala prave čudeže in posrečilo se je nam oteti vsaj hišo požrešnemu plamenu in najbližnjega soseda Mežnarja, ki je bil toraj vdruživ in največej nevarnosti. Se sila ni da bomo zasledili požigalce. Doslé leti ves sum na laške delavce in zidarje, katerih enega, najbolj sumljivega so že djali v zapor. Vpeljali smo ponočne straže, vsako noč hodi šestero mož v treh oddelkih po vesi; pa groze in strahu le ni konca in kraja. Popolnoči na 10. den tega meseca razsvetli zopet rudeči žar tamno oblačno noč, nabijanje zvona na plat nas grozovitno budí in kliče zopet na pomoč. Gori hiša nesrečnega Mežnarja, ogenj je bil založen pri tleh za svinjskim hlevcem, kjer nizko k tlem sega slamnata streha. Dve uri poprej je ogledovala straža hišo in skedenj in ni našla nič sumljivega; pa ko se povrti okolo dveh zopet tje, zagleda že ogenj, ki sega od tal proti slamnatej strehi, katera stoji v malih trenutkih vsa v ognju. Zastonj so bili vsi naporí gasilcev, ki so v najkrajšem času a velikem številu prihiteli. V malih urah je pokončal požrešen ogenj celo hišo in ž njo ves pridelek celega leta, vso pohišnino in orodje, le nekaj obleke, perila in drugih malenkosti so oteli. Toraj v enem letu dva požara, vsakokrat

ogenj založen po človeške neizrekljivej hudobiji. Ta požar je navstal kmalo po zaporu omenjenega laškega zidarja. Tukaj imamo konstatirati prvič, da je bil skedenj pri Hapeju in pri Fežnarju že jako star in novega zidanja potreben; ravno tako tudi Mežnarjeva hiša; daleč, da je tem trem posestnikom zgorzel razun hajde skoro ves letni pridelek, da so bili sicer vsi trije zavarovani, pa žalibog jako nizko. Vsi imajo torej veliko veliko škodo. Bog daj, da bi vsaj sedaj bil konec groze in strahu, da bi nam tudi pomagale cesarske oblasti, da bi se ta neizrekljiva in brezkončna hudobija najbolj natanjko ko je mogoče preiskovala. Gotovo bi pri nas bila žandarmerijska postaja od največe koristi, kajti od Rožeka do Borovljan blizo pet milj dalje ni nobene take postaje.

Iz Borovelj. (Ogenj; pičlo dela; železnica.) V spodnji Veseci Šent-Marješke fare je hud ogenj pokončal 10. oktobra — sredo zvečer ob sedmih — lepo hišo, dva prostorna škednja in hleve g. Janeza Sorgo — Stoparja. Živino so k sreči oteli, uno pa je vse — žito in krma — vse je pogorelo. Spošтовani posestnik ima strašno škodo; pohištvo in skednji so bili zavarovani, kar pa je bilo notri žita in krme, pa ne. Kmetje! bodite pametni in zavarujte vse svoje: Nesreča nikoli ne miruje! Tudi napravite si gasilnega orodja in osnujte požarno stražo. Kako se je ogenj vžgal, še ni prav jasno; praviti sem slišal nekaj od lampice, v kateri je svetil petrolej; vendar trda resnica to še ni. — Pri nas v Borovljah izdelujemo take puške, ki slovijo po celem svetu; res za novo napredovalno šolo moramo vsi hvaležni biti; le za delo nam pičlo hodi; blaga je veliko, kupca pa malo. Morebiti da nam jesen, ko se več pušk za lov potrebuje, prinese kaj več dela. — Iz celega srca smo bili veseli, ko smo slišali novico, da je deželni zbor enoglasno sklenil, z vso močjo se potegniti za to, da se napravi železnica iz Rožne doline v Celovec. Ne samo vse fužine, temveč cela Rožna dolina je za to deželnemu zboru iz vse duše hvaležna. Ako se še ljubelej prevrta, potem pridemo blizo Trsta in Morja, in našim izdelkom se odpre veseljni svet.

Iz Velikovške okolice. No! tudi Velikovčani ga imajo nemški šulverajn! Zdaj bojo ž njim vse slovenske kmete cele široke okolice spreobrnil v trde Nemce. To bode za Velikovčane, ki imajo s Slovenci opraviti in večidel od njih živijo, sila velika sreča: Ne bode jim treba se učiti slovenskega jezika; da le slovenske krajarje vjamejo. Nekdaj Velikovčani niso bili tako prenapeti Nemci. Kc so sedanji prošt v Doljnem Dravbregu, č. g. Hofmajer, bili v Velikovcu za kaplana, podučevali so v posebnih urah šolarje v slovenskem jeziku; starši so bili tega veseli in veliko otrok je obiskovalo to šolo. Ob koncu šolskega leta se je napravila očitna preskušnja, pri kateri je bilo vse polno poslušalcev in delila so se lepa darila. Tudi zdaj rojeni Velikovčani ne marajo za nemški šulverajn veliko; dozdeva se mi, da je to društvo v Velikovcu, kakor po več drugih krajih, le tuje nemško maslo, in da je kukovica svoja jajca znesla v tuje gnjezdo. Saj oba društvena predstojnika nista rojena v Velikovcu: Gosp. Rainer je Tirolec, g. dr. Hussa pa Celovečan. Mi ubogi Slovenci cele okolice živimo v miru in ljubezni z Velikovčani in z drugimi Nemci, ki jedó naš slovenski kruhej, nikoli še nikomur nismo kaj

žalega storili; čuditi se toraj moramo, da so Velikovčani napravili društvo, ki jih bo varovalo in branilo proti nam krotkim in mirnim Slovencem! Po mojih mislih se pravi to mir podirati, hujskati in nepokoj napravljati. Kdo torej kali mir? —

Od Dravskega Grada. (Ponovljenje cerkve.) Kdor je bil pred nekoliko mesci farno cerkev v spodnjem Dravskem Gradu videl, se bo zelo začudil, če zdaj v njo stopi. Prej vsa črna in hudo umazana ni bila podobna hiši Božji. Zdaj se pa sveti, da je veselje. Tabernakelj blisketa od golega zlata in prižnica s podobami svetih evangelistov se vsakemu močno dopade. Sedmega vinotoka, to je v praznik svetega rožnega venca so častitljivi prošt gosp. M. Hofmayer posvetili veči oltar in prižnico. Šest mašnikov jim je streglo pri veliki meši. Slednjič se je zapela hvalna pesem: Te Deum V dveh mescih, zna biti da še prej, se bojo tudi ostali 4 oltarji blagoslovili. Stalo bo vse vkup več ko 5000 rajniš. Bo pa tudi čudno lepa in prav prijazna cerkev. Teško boš enake našel na deželi. Ponosno gleda v novi praznični obleki zvonik na Dravo, bližnjo Čerčnično polje in na južne planine, kazaje radovednim, ob korej da je.

Od nemško-slovenske meje. (Razne novice.) Nisem Vam še nikoli pisal, pa prinesem zdaj torbo novic. V Mosburže, kjer so sloveči učenjak gosp. župnik Jarnik umerli, umira tudi slovensčina. Slovenske pridige so popolnoma nehale, čeravno šteje fara posebno v vaseh proti Brezi, še veliko Slovencev. — Ves Mosburg je nekaj tednov sem v velikem strahu. Gorelo je večkrat in ob enem na več krajih. Poslednjič pa je zgorela hiša, katero je gospodinja sama zasmodila; že so jo odpeljali v Celovec k dež. sodniji. Tudi zavoljo požarov so že nekatere zaprli. — Iz Čanjč vem tudi neko novico povedati. Pridiga je tukaj v obeh jeziki, šola pa je trdo nemška. Slišal sem od te šole pripovedovati prav čudno historijo. Gosp. župnik so neko tujo deklico večkrat prašali po nemško, pa nikoli niso dobili nobenega odgovora. Zdaj pa zvedo, da je iz Hodiš in ne zna nemški; prašajo jo po slovenski, in glejte! šlo je prav lepo in pokazala je tudi slovenski katekizem. Pohvalijo jo in jo opomnijo, naj prebira slovenski katekizem, da ne pozabi. Od te strašne hudobije so nemškoliberalci slišali in bil je ogenj v strehi: deklica je dobila nemški katekizem in nadučitelj je moral gosp. župnika prijateljski posvariti, da kaj tacega ne stori več. Bog pomagaj! — Blizo Čanjč je podružnica Šent-Primož, ktera se je po nabranih milodarih popravila. Skoz „Križno goro“ peljajo senčnate steze tje k cerkvi in Celovčani radi tje dohajajo; ali zavoljo molitve ali zavoljo kaj družega, ni mi znano. To pa je resnica, da je tik cerkvice svojo hišo tudi poravnal krčmar, ki zdaj veliko potoči in je v „Klagenfurtarici“ z debelimi črkami vabil k „Kirchweifest“ za nedeljo in pondeljek. Sv. meše in druge božje službe je tam malokdaj; ljudje je pa tudi ne potrebujejo, saj iščejo le razveseljevanja. —

Od Zile. (Narodne noše in sege.) Kakor se z nemškimi šolami pri nas nemškutarija zmirom bolj širi, domača slovensčina pa umika in skriva, tako se zgublja tudi starodavne zilanske sege in narodne noše zmirom bolj in bolj. Pred sto leti so naše zilanske noše s silo preganjali, pa jih pre-

magati niso mogli; zdaj jih pa sami preganjamo, ker le to hvalimo, kar je tujega, in vse zametujemo, kar je domačega, slovenskega. Žalostna nam majka! V ljubljanskem listu „Slovenski Narod“ je bila pisana resnica, da so narodne noše velika bramba za slovensko narodnost. Kje bi pač lepših slovenskih noš iskali, kakor na Zili? Če bomo enkrat opustili naše zilanske noše, igre in šege, kaj pa bo potem s slovenščino?

Iz Hodiš. (Kaj bo iz take mladine?) Ker sem bil ravno tisti dan v Celovci, šel sem iz radovednosti poslušat, ko so sodili tista dva pobalina, ki sta v Škofičah ubila in oropala fantička Schüttelkopfa. Mlada hudobneža sta rojena eden v Celovci leta 1870, drugi v Št. Ilju leta 1872. Pred sodnikom sta povedala, da sta bila prej v gostilnici in zapila 20 kr., potem sta se zmenila, da hočeta Sch. ubiti in oropati; prisegla sta si med seboj, da ne bosta izdala drug družega. Po storjenem hudodelstvu sta razdelila uplenjene reči med seboj. Pred sodnijo obnašala sta se tako, kakor bi to ne bilo nič posebnega, človeka umoriti. Rekla sta celo, da jima nič ni žal, da sta to storila. Potem sta bila obsojena vsak na šest mesecev ječe s postom, in po prestani ječi prideta v kaznilnico. Šibe, šibe bi bilo treba! — Človeku kar sapa zastaja, ko vidi tako spridenost že pri 12 in 13 letnih otrokih! Kaj bo iz take mladine? Kdaj se je še kaj takega slišalo? — Pa v Celovci sem še nekaj podobnega zvedel. Nedavno je v Št. Vidskem predmestju v Celovci pogorel skedenj in hlev. Dobili so tudi že požigalca: dva 12 letna pobalina sta zažgala, pa ne v otroški neumnosti, ampak s prevdarkom in s hudobnim namenom. Tudi sta ta dva tiča po cerkvah v vitrihi skušala odpirati pukšice, da bi denar ven pobrala, pa se jima ni posrečilo. Eden je doma iz Grebinja, drugi pa iz Blatograda. Kdaj se je še videla taka hudobija pri otrocih? Kaj bo iz take mladine? Zdaj se morajo ljudem vendar enkrat odpreti oči, da tukaj manjka kerščanske izreje! Prišli bomo še k spoznanju, da so ranjki nepozabljivi škof Slobšek prav imeli, ko so rekli, da je najprej treba kerščanske izreje in potem še le pridejo drugi nauki. Pri nas so pa nekteri ljudje tako zaslepljeni, da mislijo, da šola ni za drugo, ko da se otrok nekoliko nemško nauči. Da otrok le par besed nemško zna, pa mislijo, je že zadosti učen in izšolan. O vi nespametni ljudje, ki tako govorite, premislite vendar, da se morajo lepi nauki otroku zasaditi v sree; to je pa le potem mogoče, ako otrok zastopi svojega učenika. V šoli se mora več kerščanskega nauka učiti, pa tudi drugi lepi nauki se morajo otrokom razkladati v tistem jeziku, kterege zastopijo, slovenskim otrokom v slovenskem, nemškim pa v nemškem jeziku. Poglejte na te štiri spridene otroke in spoznali boste, da je otrokom najprej treba kerščanske izreje; kedar so že nekoliko odrastli, potem še le pride nemški jezik na vrsto!

Iz Loč. (Korist požarne straže.) Vsi v strahu čujemo, kaj se v Podgorjah godi: ogenj za ognjem! da si ljudje že več spati ne upajo! Št. Jakobčani in Podgorci! vi ste iz lastne moči napravili tako lepo in imenitno posojilnico; stopite vkup in napravite še svojo požarno stražo! Sami ste se pri zadnjih požarih prepričali, kako

dobro vam je služila brizgalnica. Ta pa ne dela sama, za brizgalnico je treba tudi izurjenih gasilcev in različne priprave. Tudi mi v Ločah smo si napravili lastno požarno stražo. Zdaj jo napravite še vi in sicer tako, da se bo po slovensko komandiralo! Vsak začetek je težek, pa trdna volja vse premaga.

Iz Livka na Goriškem. (Nove orglje. Srednje šole.) Pri nas smo dobili nove orglje, da takih še nismo imeli in smo lahko ponosni na nje. Izdelal jih je znani mojster g. Zupan v Kropi. Slovenski skladatelj g. Danilo Fajgelj je bil pri nas in si je orglje ogledal ter jih ne more prehvaliti. V zadnji „Soči“ piše o naših orgljah: „Principjal poje tako lepo, kakoršnega še nisem slišal. Salicional je prekrasen. Gedakt poln, jako močen. Dolce nježen; glas njegov je slišati, kakor bi prihajal iz nebeških višin. Polne orglje imajo mogočen glas, kakoršnega zastonj iščem pri drugih orgljah. Ob kratkem rečem, da sem od g. Zupana veliko pričakoval, a popolnoma me je iznenadil.“ Orglje nas stanejo 630 gld., pa čeravno nismo bogati, za ta denar nam ne bo nikoli žal, ker imamo tako lepe in izvrstne orglje, da malo takih na Goriškem. — O naših goriških razmerah pisati, ni prijetna reč. Vlada nam še vedno noče dati slovenskih srednjih šol; okrajne sodnije v Brdah nam tudi ni dovolila; sploh inamno le to, kar smo si priborili z lastno močjo. Na Kranjskem ima 20.000 Kočevarjev svojo nemško gimnazijo 120.000 Slovencev na Goriškem, 400.000 Slovencev na Štajerskem in 122.000 Slovencev na Koroškem mora pa ostati brez slovenske srednje šole! Ali bo to zmirom tako?

Iz Sorice. (Nemški schulverein se je spekel.) Pred davnim, davnim časom se je ob Sori naselilo nekaj nemških Tirolecev. Pomožili in poženili pa so se s slovenskimi sosedi in zdaj vsi slovensko govorijo, le kak star mož se še spominja, da je enkrat nemško znal; mladi ljudje pa ne znajo prav nič nemško. Nemški schulverein pa grenke solze toči, da je Sorica poslovenjena; lažejo in pišejo ter res verjamejo, da je še nekaj Nemcev ob Sori, in schulverein je sklenil, da v Sorici napravi nemško šolo. Dovolil je zato že 500 gld. Nedavno so prišli trije nemški možakarji v Sorico in začeli ljudem nemško šolo ponujati. Nagovarjali so kmete po nemško, misleči, da znajo nemško, pa povsodi so dobili odgovor „niks tajč“. Iz Sorice grejo z dolgim nosom v Danje in ponujajo kmetom šolo zastonj; od tam so bojda šli v Zgornje Danje in v Rayne, pa nikjer niso nič opravili. Neki mož jim reče: „Mi imamo svojo šolo v Sorici; v našem kraju potrebujemo bolj slovenščino, kakor nemščino.“ Ko jim eden od nemških gospodov reče: „Saj ste Tiroleci!“ odgovorijo mu: „To se je že davno zgubilo.“ Potem so šulferajnovci začeli loviti kmete s tem, „da bo šola zastonj“; neki kmet pa se odreže: „Tega že ne verjamem; če damo koga v bolnišnico, moramo zanj plačati, tudi šola ne bo zastonj.“ Na Sori tedaj ti možje niso do zdaj nič opravili. Glejte, Slovenci, to so korenjaki! Ko bi vse slovenske občine posnemale ta izgled vrlih Soričanov in branile svoj slovenski jezik, potem bi nemški schulverein nič ne opravil.

Omeniti moram še to, da se Nemci za svoje „brate“ Soričane niso nič zmenili, ko so Spodnje Danje pogorele. Slovenci so nabrali za Danj-

čane okoli 500 gld., Nemci pa ne krajcarja! Schulverein je le za politično rogovilstvo, ne pa za dela usmiljenja. —

Iz pod Šmarne gore. (Žganje.) Kamniški župan g. dr. Samec, ki je za poslanca v Kranjskem deželnem zboru, jo je dobro ukrenil ko je stavil predlog, naj bi se naložila na žganje 100% deželna doklada, tako da bi žganje ravno dvakrat dražje postalo, kakor je. S tem hoče doseči, da bi ljudje nehali žganje piti, in v tem ima prav. Žganjarska kuga se je v naših krajih tako udomaćila, da je groza. Prej so bili ljudje pridni, trezni, prijazni, bogaboječi. Žganje jim je pa čisto pamet zmešalo, da kolnejo, se pripravajo in pretepajo, za cerkev in molitev nič več ne marajo, ampak druge norčije vganjajo. Po dva dni pijani hodijo, doma je pa vse zapuščeno. Za oštarijo mora biti denar, doma pa gre gospodarstvo rakovo pot, da se Bog usmili. Ni čuda, da so otroci strgani in lačni, da pa pri tem nič lepega ne znajo, ker se zanemarja njih duša in telo; ni čuda, da pri taki hiši tudi kmalo boben zapoje in morajo vsi proč od ljubljene domačije s trebuhom za kruhom. Velika dobrota se bo deželi storila, ako se žganje tako podraži, da ga ne bodo mogli piti, in ker država tega noče storiti, naj pa dežela stori in naj sprejme ta pametni predlog.

Iz Notranjskega. (Žganje. Kamba.) Prav ima poslanec dr. Samec, da hoče na žganje naložiti velik davek in ga tako izpodriniti. To bo pa le potem mogoče, ako se namesto žganja revnim ljudem priskrbi kaka druga pijača. Pripravna bi bila „kamba“ (Steinbier) kakor jo kuhajo na Koroškem. (Navadni „steinbier“ se namreč pravi po slovenski „kamba“ in le najboljši zove se „koritnjak“). Okoli Celovca točijo to zdravo pijačo po 4 kraje. vrček. Naj bi Ljubljana začela. Mestni zbor naj pokliče tacega pivovarja iz Otoč pri Celovcu v Ljubljano, da napravi pivovarno za „kambo“ in Ljubljance nauči, kako se kamba kuha. Stroški ne bodo tako veliki. Iz Ljubljane se bo potem razširjala ta pijača po deželi, ako bo ljudem všeč. Za prvi čas naj se kamba oprosti vseh deželnih in občinskih doklad, da se zamore po ceni točiti in udomaćiti. Mesto Plzen ima svojo pivovarno in dobro shaja z njo, naj še Ljubljana začne kaj tacega, — ljudem bo vstreženo z dobro in ceno pijačo, za mesto pa zna odpasti tudi precejšen dobiček! Po „kambi“ ljudje zdravi in trezni ostanejo in so drugi dan čvrsti za delo; smrdljivo žganje pa naj se prežene, posebno tisti izdelki iz špirta. — Tudi mošta bi se lahko dosti naprešalo letos, ko je toliko sadja.

Eden, ki je bil na Koroškem.

Kaj dela politika.

Svitli cesar so se mudili te dni v ogerskem mestu Segedinu. Sprejem je bil velikank. Ljudstvo jih je navdušeno pozdravljalo. — V torek 23. t. m. začele so se obravnave v delegacijah. — O državnem zboru pravijo, da se bo sklical mesca decembra. — Kranjski deželni zbor je volilni red preuredil skoraj ravno tako, kakor Koroški. — Gorenje avstrijski deželni zbor pa je po dolgih in hudih prepirih to reč odložil do prihodnjega leta. — V Moravskem zboru so nemško-

liberalci trdo prijeli gosp. cesarskega namestnika. Besnijo, ker jim že zadnji zvonček poje. — Prepri med Madjari in Hrvati je za zdaj poravnana. Hrvatje dobijo grbe brez napisov; kjer so pa do zdaj hrvaški napisi bili, ostanejo.

V časniku „Kölner Zeitung“ je nekdo avstrijskim Nemcem svetoval, naj se združijo s Poljaki, da bodo zamogli potlačiti druge narode. Poljski listi pa na to odgovarjajo, da se oni z nikomur ne marajo zvezati v ta namen, da bi druge zatirali. Nemci naj pustijo svoje visoke misli in naj bodo prijazni drugim narodom. — Dva prusko-nemška lista sta nedavno pisala za to, naj se Hrvaška kraljevina popolnem loči od Ogerske, naj se s Hrovatijo združijo še Bosna, Hercegovina in Dalmacija, da bo potem hrvaško kraljestvo zadosti veliko, da se ubrani tako Srbov, kakor Lahov in Madjarov.

Na Francoskem zahtevajo delavci, da bi delali samo osem ur na dan, kdor bi delal dalj časa, naj bi se plačal za vsako uro še posebej. Kaj pa še? — Na Španjskem so dobili nove ministre. Ti obetajo tiskovno svobodo, porotne sodnije, svobodo poduka in splošno volilno pravico. Obljube liberalcev so zmirom lepe in vabljive, pa svoje „svoboščine“ pustijo veljati le ljudem svoje vrste, drugomisleče pa hudo zatirajo. — Na Portugalskem rogovilijo republikanci. Zdi se nam, da se na tem otoku pripravljajo važni dogodki. — Sv. očeta papeža obiskalo je na roženkransko nedeljo 30.000 laških romarjev. — Ruski rovarji, tako imenovani nihilisti, sklenili so bojda, umoriti tudi sedajnega ruskega cesarja, ker jim ne vlada po volji.

Gospodarske stvari.

Slovenska posojilnica v Rožu.

(Izviren dopis.)

Dne 23. septembra smo imeli enajsti občni zbor naše posojilnice, katera je tudi minolega leta prav lepo napredovala. Sešlo se je obilno število udov od vseh krajev, ki so poročilo društvenega preglednika gosp. Knafliča, fajmoštra v Ločah, prav pazljivo in z dopadanjem poslušali. Zapisnik je pisal društven odbornik in občinski tajnik gosp. Otovic. Ta si prav pridno prizadeva pomagati priljubljenemu gospodu Knafliču pri tako obilnih in mnogoterih društvenih pisarijah.

Na dnevnem redu je stalo prvič letno poročilo, kako je delalo naše dnarno društvo, poprej pa se je prebral zapisnik lanskega občnega zbora in potrdil. Poročilo je bilo prav mikavno; iz tega posnamem: društvo je imelo dnarnega prometa v minolem letu blizo 290.000 goldinarjev, čez 40.000 tisoč več kakor leto poprej; posojilnica tudi letos ni zgubila ničesar. Društvenikov je pristopilo nekaj čez sto; premenba društvenih pravil, ki je bila sklenjena že pred dvema letoma, prišla je potrjena od deželne vlade nazaj, s čemur odpade za prihodnje leto veliko davka. Društvena matica je narastla blizo na pet tisoč goldinarjev. Društveni dolžniki so plačevali marljivo določene svoje obresti, tako da je šlo skoro vse brez tožeb in resnobnih opominov po lepem in prijateljskem potu; društvo je zgubilo minolega leta med drugimi tudi enega svojih pridnih odbornikov, pervosednikovega namest-

nika Primoža Štikerja, katerega je nemila smert v njegovej najboljšeji dobi pobrala. Naj v blagem miru počiva!

Dalje se je posvetovalo, koliko dobička pade na vsaki delež za preteklo leto. Sklenilo se je jednoglasno, plačati tudi letos samo pet goldinarjev obresti za deleže in to zavolj visokih davkov, katere mora posojilnica še letos odrajtati. Glede tega je prihodnje leto upanje, da se zamore dividenda povišati in s tem povišanjem ljudi bolj spodbujati, da bodo bolj varčni in rajši pristopali k naši dobrodelni napravi. Obresti za dolgove na personalni zaup (kredit) ali na mejnice ostanejo tudi prihodnje leto po šest od sto goldinarjev; za posojila na zaloge in na gruntne bukve se mora plačevati pet od sto goldinarjev, kakor se godi pri vsih dnarnih napravah ali zavodih na Koroškem. Kdor vlaga dnar v posojilnico črez svoj delež kot nadvložino, dobiva pa po štiri goldinarje obresti od sto.

In tretja ali zadnja točka je bilo vprašanje, ali bi se posojilnica pustila registrirati ali vpisati k trgovskeji kamri ali ne? Po kratkem posvetovanju se je sklenilo prepustiti to zadevo popolnoma odboru, naj on stori, kar se mu najbolj koristno zdi.

Nazadnje so se izvolili trije društveniki, da pregledajo in potrdijo letošnji račun, določile nagrade za čedalje bolj obširne in mnogostročne pisarije gospodu tajniku in njegovemu pomagalcu, Konečno se je razdelil med nazoče tiskan posnetek iz lanskega računa v večstotnih iztisih. S tim je občni zbor končan in odbor se je podal v društveno pisarnico in jel izplačevati udom, posebno oddaljenim, njih obresti. Naša občina sme po vsej pravici ponosna biti na svojo lepo napredovajočo dnarno napravo in je vredna vsega občudovanja; se toraj ne sme na njo gledati po strani in nekako zaničljivo, kakor to navadno delajo nekateri tako „imenovana gospoda.“

Posojilnico vodijo razun gospoda Knafliča samo kmetijski ljudje in morebiti bolj izgledno in natančno kakor drugod študirana gospoda.

Med svojimi udi šteje posojilnica že mnogo otrok, poslov, rokodelcev in drugih neposestnih ljudi. To je kaj lepo znamenje in krasen izgled, največega posnemanja vreden. Med udi se nahaja nekaj služebnih ljudi, ki so v desetih letih že do sto celo tri sto goldinarjev in več prihranili in vložili na obresti. In star prigovor pravi: dnar dela dnar, tak služabnik zamore, bi rekel, brez vse skrbi bližati se težavnej in britkeji starosti. Gospodarji in ve pridne slovenske gospodinje, posnemajte take prekrasne izgledne, šparajte sami in priganjajte tudi svoje preljube otročiče in pridne posle, naj bojo varčni, naj vlagajo svoj prihranjeni zaslužek v dobrodelno posojilnico. V desetih, v dvadesetih letih imajo prihranjen lep denar, za kar bodo vam hvaležni svoje žive dni.

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

2. Dekanija Spodnja Zila.

Vsak zavedni Slovenec je že kaj slišal ali bral o čvrstih slovenskih Zilanih, o njih lepi narodni noši in staroslovenskih njih šegah in igratih. Ti ko-

renjaški, ravno in visoko raščeni Slovenci prebivajo ob spodnji Zili. Dekanija spodnja Zila je večinoma slovenska, in sicer se beseda Božja v slovenskem jeziku oznanuje v sledečih farah: Brdo (Egg), Melbiče (Melweg), Borlje (Förolach), Št. Šteben, Blače (Vorderberg), Št. Pavel, Št. Juri, Čače (Sack), Bistrica, Gorje. V Goričah Borljanske fare je rojen slavno znani slovenski pisatelj Matija Majar, kateri je mnogo pisal o slovenskem jeziku in slovanski zgodovini. Prišel je daleč okoli, bil v Rimu in v Moskvi. Svoj zaslužek je dal v knjige, zdaj kot 74 letni starček pa v revščini živi. Podal se je to leto v Prago, kjer hoče skončati rokopis o stari zgodovini Slovanov. Za družbo sv. Mohora je letos dokončal spis o življenji ssv. Kirila in Methodija. — Na Potoce Štebenske fare pa je rojen slovenski pisatelj Urban Jarnik l. 1784. Prihodnje leto bo tedaj ravno 100 let od njegovega rojstva, in spodobilo bi se, ko bi se Slovenci spomnili tega moža. Slišimo, da nekateri mislijo napraviti prihodnje leto Jarnikovo svečanost; le na nože! Pogum velja!

Igre in plesi Zilanov bili so že večkrat popisani. Starodavne igre možkih Zilanov na konjih nam pričajo, da so bili Zilani nekdanj bojevit rod. Njihovi plesi okoli stare slovenske lipe kažejo njihovo mravnost, kajti le dekleta dobrega imena smeje so se ga udeleževati; padle deklice morale so jokaje na strani stati in gledati „visoki ples“ mladenčev in devic. Drugi dan je bil odločen za ples zakonških ljudi. Lepe noše so se še precej ohranile. Samemu cesarju, ko so potovali predlanskim skozi Koroško, se je noša Zilank zelo dopadla, in so jim podarili vsakej po en novo kovan zlat.

Ob severni strani Zilske doline raztezuje se mogočni Dobrač, katerega tujeji močno obiskujejo zavoljo lepega razgleda skoro da črez celo Koroško deželo. Tu vidiš pred seboj Veliki Zvon in druge visoke snežnike ob solnograški meji, veličastne, gole vrhove južnih karavank med Koroško in Kranjsko, in na daljnem izhodu Svinčeno planino in Peco; pod seboj pa vidiš Dravsko in Zilsko dolino, itd. Na vrh Dobrača stojite dve cerkvi; tudi je na gori gostilnica in telegrafska postaja. Grozen dan je bil za Zilsko dolino 25. januarja leta 1348. Strašen potres je pokončal Beljak; Gorlica se je podrla v Osojsko jezero; mnogi gradovi so se razrušili in posuli v prepad; Dobrač se je razpočil in južni del je telebil v Zilsko dolino. Zila je bila s tem zajezena in začela naraščati v jezero. Mnogo vasi, gradov in selišč bilo je pokopanih pod skalami, ki so prigrmele z Dobrača, ali pa so se pogreznile v jezero, ki je nastalo, ker Zila ni mogla naprej. Še le črez več let prekopalala si je reka novo strugo.

Zilani so trezni, marljivi in prijazni ljudje. Starih šeg se čudovito trdno držijo; tudi slovenski jezik so si do zdaj še vedno ohranili vedeli, akoravno so v vedni dotiki z Nemci. V novejšem času si nemški „schulverein“ mnogo prizadeva, da bi jih slovenščini izneveril; tudi so ljudske šole preveč nemške. Vendar je upati, da bodo Zilani vkljub vsem tem naporom od nemške strani svojo slovensko narodnost ohranili še dolgo.

Smešničar.

Krčmar: „Včeraj mi je neznan tat ukradel deset flaš vina iz kleti. Nekaj bi rad dal za to, ko bi mogel zvedeti, kdo je to storil.“

Zdravnik: „Tega bomo kmalo imeli! Saj bo gotovo k meni po zdravila prišel, če je deset flaš tacega vina spil.“

Kaj je novega križem sveta?

* Premilostljivi gospod knezoškof Dr. Peter Funder bojo prihodnjo nedeljo ob osmih zjutraj posvečevali novo popravljeno cerkev v Tinjah.

* Žalostne reči se godijo pri nas na Koroškem. Kako je mladina spridena, o tem govori naš dopis „iz Hodiš“. K temu pripomorejo slabi izgledi odraščanih: Blizo Žrelca sta dva možka napadla posestnika Rahovnika in mu vzela 145 gld. denarja. Nad Beljakom je drug hudobnež napadel nekega drvarja in mu vzel uro. V Št. Vidu na somnju je tat Schweiger predrzno kradel, pa prišel pravici v roke. Pri Welzeneggu so našli v gozdu zaklano svinjo, v vojaške spodnje hlače zavito. Železniškemu čuvaju na Velikovškem predmestju v Celoveu pa je bila koza ukradena! — K vsem tem hudobijam pridejo še pogosti požari, in o mnogih teh se misli, da so bili podneteni po hudobnih rokah. Razun požarov, ki jih omenja naš dopis iz Roža, navedemo še sledeče: na Št. Iljevo je gorelo pri Ogrizu na Rutah; osem dni pozneje pri Ožbaltu v Zdoljah; v sredo 10. t. m. pa pri Stoparju v Doljni veseči. Pri Ožbaltu so menda otroci zažgali, kakor se govori. — V Beljaku si je neka natarica žile prerezala, pa so jo rešili. — V Spitalu se je na več krajih ulomilo in pokradlo; misli se, da je več tatov v zvezi. — V labudski dolini se je majhen fantiček tako opeknel, da je za opekline umerl. — Naš g. deželni predsednik se je mudil te dni na Dunaji. — Nedavno so v Celoveu prijeli dva fantalina iz „boljših hiš“, ko sta po noči napise in predokna z hiš snemala in ednašala ter take norčije vganjala že dalj časa. — Dve nesreči ste se zgodili pri rudokopih v Pliberškem okraju. 19 letnega delavca Krasnika je „pes“ podrl in mu nogu zlomil. V Možici je pa 40 letni Tratnik z dinamitom skale streljal; vnelo se je ob nepričakovanem času, Tratnika je do smrti pobilo, in drug delavec je pa ranjen. —

* Kranjska čitalnica imenovala je g. Šavnika, župana v Kranji, svojim častnim članom. — Uradnikoma Dobrinu in Garbajso so svitli cesar dovolili po 750 gold. pokojnine. — „Brencelj“ in „Škrat“ bila sta zadnjič zasežena. — Vodovod bodo napravili v Ljubljani, t. j. napeljali bodo v mesto pitno vodo iz sosednih hribov. — V Čiški vasi je neki napolnec odrezal 74 letnemu starčku glavo. — V Seleich so praznovali g. Vinc. Mayer 25 letnico, od kar so tam župnik. — V Šiški je tesar Babnik raz strehe padel in se do smrti pobil. — V Borovnici je padel delavec Lončarič z odra pri mostu in se ubil. — V Logatcu so blagoslovili novo šolsko poslopje. — V Ljubljani se je ustanovilo društvo, ki ima namen, na to delati, da bi tujci bolj pogosto zahajali v lepe kranjske kraje. Da bi le s tem ne privabili tujega duha v deželo in ne pokvarili narodove нравnosti! —

* V Jarenini se je blagoslovila nova cerkev. — Na mariborski pripravnici je letos 118 pripravnikov, 75 Slovencev pa 41 Nemcev. — Na gimnaziji mariborski je 329 učencev. — Vrednik „Slov. Gospodarja“ je bil obsojen na en mesec zapora. Vrlega borilca za pravice štajerskih Slovencev pa nemškutarji s takimi tožbami ne bodo uničili. — Ormožki nemškutarji rujejo zoper svojega pridnega župnika in ga tožijo pri viših oblastnjah. Ljudstvo pa ima župnika rado. — Mariborski Slovenci so počastili g. dr. Dominkuša, ki so ga cesar odlikovali s Franc Jožefovim križem. — Tiste kmete, ki so bili v Celji zaprti zavoljo tistega upora zoper trtnoušno komisijo, spustili so zdaj domu. — V Parizlah so tatje ukradli svinjo, jo na polji zaklali in odnesli. — Savinski „sokol“ je naredil lepo veselico v Letuši. Darovi za „sokolsko“ zastavo dohajajo od vseh strani. — Na številko 83 je tržaška loterija v Mariboru izplačala 20.000 gold. — Za novo šolo pri sv. Miklavžu nad Laškimi so cesar dali 250 gld. — V Črešnjevcah je bilo v občinski odbor voljenih šest naših pa šest nemškutarjev. — V Velenji se je odprla brzozjavna postaja (telegraf). — Hmelj saditi začeli so tudi ob Sotli. — Pri Marenbergu se je 2 letna deklica do smrti opekla.

* Dne 14. t. m. so imeli novi goriški knezo-nadžkof dr. Alojzij Zorn svoj slovesni uhod v Gorico. Ljudstvo jih je veselo pozdravljalo. — Nov veliki oltar so dobili v Šebreljah. — V goriške latinske šole je vpisanih 364 dijakov, v realko pa 200. — Blazen vrtnar je v Gorici svojo ženo do smrti oklal. — V Kobaridu se je odprla brzozjavna postaja. — Občini Lokavski in občini Levpi podarili so svitli cesar vsakej po 200 gld. — „Koledar za 1884 s kažipotom po Trstu“ bo izdala „nova tiskarna“ v Trstu. Obsegal bo: koledar, kažipot po Trstu, semnje po Slovenskem, red za kolekovanje, potem pomorski vožni red, tudi železniški vožni red, pošne zadeve, in razno berilo za poduk in kratek čas. Za naročnike „Edinosti“ bo veljal 60 kr., za druge 80 kr.

* Na Hrvaškem so prijeli in zaprli trgovca Urico v Glini. Ljudje mnogo o tem govorijo. — Za arelsko železnico je denarja zmanjkalo in bo država morala še en milijon dati. — Na Dunaji je dvanajstleten dečko svoji materi ukradel 400 gold. in pobegnil; v Trstu so ga vjeli in tam je imel 500 gld. dnarja; tedaj je še drugodi pokradel! — Na Ogerskem so na dveh krajih pošto oropali. — V Riedu je 15 leten fantiček oropal in ranil drugzega fanta. Dobil je 10 let. Lepa mladina! — V Feldkirchu je nek mizar pri telovadbi tako nesrečno padel, da je umrl. — V Landecku je prišla neka ženska pod železni voz in jo je vso zmečkalo. — Železnico zidati hočejo iz Dalmacije v Bosno. Stala bo 10 milijonov. — Iz južne Tirolske se izseljuje mnogo Lahov v Bosno. — V Avstriji je 253 srednjih šol, in sicer 166 gimnazij in 87 realk. Na gimnazijah študira 53.787 mladenčev, na realkah pa 16.648. Več ko polovica (62%) teh srednjih šol je nemških. — 10.000 frankov (okoli 4500 goldinarjev) je nek mladi človek na Dunaji v 10 dneh zalumpal, potem pa se je vstrelil. — Tisti trije hudodelci, ki so umorili višega sodnika Majlata na Ogerskem, obsojeni so k smrti na vislice. — Na Dunaji je več bogatih judov prestopilo k krščanski veri. — Svitli naš cesar so se zadnje dni

mudili v Segedinu na Ogerskem, v tistem mestu, ki ga je pred štirimi leti vsega pokončala povodenj, pa je bilo s pomočjo cesarja in drugih dobrotnikov spet sozidano. — Na Dunaji je umrl J. S. Skrejšovský, vrednik časnika „Tribüne“, pogumen zagovornik Slovanov. — Na Štajerskem je umrl 102 let stari Pölz, ki je kot vojak vojskoval se s Francozom že leta 1813 pri Lipsiji (pod Leipzgom, kar nekateri stari vojaki izgovarjajo „pod lajbičem“) — Pri Opavi je pogorela velika sladkarna (fabrika za cukr) vredna 400.000 gold. Delavci so zdaj brez dela. — Pri Melniku na Českem so človeka pokopavali. Na pokopališču zapazijo g. župnik, da v trugi (rakvi) nekaj ropota. Pustijo trugo odpreti in mrlič se spne po konci! Bil je namreč le na videz mrtev. Ljudje so vsi bežali. Pa brez potrebe. „Mrliča“ so peljali domu in zdaj je skoro da že popolnoma zdrav. On pravi, da je vse videl in slišal, pa si ni mogel pomagati, ker ga je krč tako držal, da je bil čisto otrpjen. Tukaj se sme prašati: zakaj plačujemo mrtvaške oglednike, če pa ti ne poznajo, ali je človek res mrtev ali ne? — V srednjem veku (16. stoletji) so nekega kmeta, ki je učitelja s „postopačem“ zmirjal, tako obsodili; moral je en cel dan med šolarji sedeti in se abc učiti; če se je le na stran obrnil, ga je krenil učitelj po ušesih. Odslej je kmet zmirom pravil, da je ni hujske službe, kakor je v šoli.

* Na Nemškem so cigani to le vganili: v Madenbumbu so po noči pod mlinarjevo hišo strašno tuliti in vekati začeli. Mlinar gre gledat in jamejo ga prositi: „Stara mati nam je umerla; prosimo te, napreži konja in zapelji nam mrliča do vasi Bergzabern, tam jo bomo pokopali. Mlinar se ni dosti ozrl na pare in na mrtvo ciganko, ki je v trugi ležala. Zabili so trugo, on napreže konja in odpelje trugo, kamor so želeli. Vesel je bil, da se na ta način znebi ciganske sodrge. Ko pa s konjem nazaj pride, mu povejo domači, da manjka v hlevu največi prešič! On sam ga je bil stran odpeljal, ker so cigani prešiča skrivej zaklali in potem mlinarja prosili, da ga jim je stran odpeljal. — Na Laškem so se na več krajih oblaki vtrgali in napravili povodenj. Mnogo hiš se je podrlo. — Na Angležkem je razsajal hud vihar. Tri barke so se potopile. — V Parizu pride na vsak milijon prebivalcev 402 samomorilcev, v Stokholmu 354, na Dunaji 287, v Bruselji 271, v Draždanih 240, v Petrogradu 206, v Florenci 180, v Berlinu 170, v Novem Jorku 144, v Londonu 87, v Rimu 74, in v Trstu celo 500. — Pravijo, da je v Javi 30.000 ljudi konec vzelo, tako močno se je zemlja stresla. Iz zemlje je začel ogenj bruhati, pepel in kamenje metati na vse strani. Morje je šumelo in se zaganjalo v suho zemljo. Bilo je, kakor na sodnji dan. — V Parizu je nedavno umrl 70 let star mož, ki je skozi 50 let pil vsak dan 4 litre vina in 18 glažkov žganja. Vsak dan je zabil 2 gl. 50 kr., v 50 letih pa 45.625 gld.

Duhovniške spremembe v Krški škofiji.

Za mestnega župnika v Št. Vid pridejo č. g. Lex Gabriel, duh. svet., dek. svet. in župnik pri sv. Petru; za župnika v Kotarče pridejo č. g. Grösser Matej, stolni kaplan v Celovci; za žup-

nika v Sveče pridejo č. g. Schuster Janez provizor v Borijah. Č. g. Witzmann Ignacij pa so šli za provizorja v Kom.

Sadjerejcem!

Iz moje drevesnice, katero je moj pokojni so-prog kupil iz zapuščine umrlega umnega sadjerejca župnika Pinter-ja,

prodam več stotin

lepo raščenih 4 do 7 letnih jabelčnih in hrušovih drevesec, in sicer jabelčne po 40 do 50 kr., hrušove po 50 do 60 kr. eno drevesce.

Vsa drevesca so najzlahtejših sort. Kdor jih želi, naj se kmalo oglasi, ker bo zaloga brž ko ne v kratkem razprodana.

Poljce na Gorenjskem, pošta Begunje.

Marija Sturm.

Loterijske srečke

Gradec	62	20	24	47	6
Trst	3	49	2	83	39

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	3 68	3 80	3 70	3 68	—	—	—	—	—	—	4 —	3 90	3 84	—	—	—
Rž	2 96	3 —	2 55	2 92	—	—	—	—	—	—	2 95	3 —	3 —	—	—	—
Ječmen	2 62	2 50	2 60	— 68	—	—	—	—	—	—	2 65	2 70	2 28	—	—	—
Ajda	2 49	2 60	—	2 68	—	—	—	—	—	—	—	2 60	2 62	—	—	—
Oves	1 48	1 20	1 50	1 46	—	—	—	—	—	—	1 50	1 60	1 50	—	—	—
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaša	4 51	—	—	4 27	—	—	—	—	—	—	—	5 20	4 50	—	—	—
Turšica	2 49	3 —	2 50	2 80	—	—	—	—	—	—	2 50	2 80	2 59	—	—	—
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 28	—	—
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pižol bel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rudeč	4 9	3 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Na birne se plača v Celovci: pšenica po 5 gold. 88 kr., rež 4 gold. 74 kr., ječmen 4 gld. 19 kr., ajda 3 gold. 98 kr., koroza 4 gld., oves 2 gold. 37 kr. Žitne cene so tedaj spet padle. Seno je od 2 gold. do 2 gold. 70 kr., 100 kil, slama pa 1 gold. 50 kr. do 2 gl. Drva imajo navadno ceno, tako tudi mesovje in zabela.

Na Ogerskem se je turšica slabo ponesla, zato zna nje cena še poskočiti. Krompirja je pa povsodi zadosti in lepega. Vinska letina je tudi dobra, vendar pravijo, da je mošt precej drag. Letošnjo kapljico bodo gotovo veliki trgovci pokupili, da jo bodo v prihodnjih letih prav drago prodajali. Tobaka se vsako leto več pokadi, zato misli finančni minister odslej tudi v Dalmaciji tobak sejati pustiti. Do zdaj se je tobak sejati samo na Ogerskem in v Galiciji; Dalmacija pa je bolj ugodna za to, in se upa, da se bo tam pridelal najboljši turški tobak, kakor v Bosni.